

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ב"ה

תיקים 1166435/2,4,5,6

בבית הדין הרבני הגדול ירושלים

לפני כבוד הדיינים:

הרב אליהו הישריק

המבקשת: פלונית (ע"י ב"כ עו"ד שלומית ביר, עו"ד עדיאל ברוך ועו"ד ישראל קדמי)

נגד

המשיב: פלוני (ע"י ב"כ עו"ד דפנה יוליוס)

הנדון: תנאי מתן רשות ערעור ועיכוב ביצוע – עקרונות; תפקיד בתי הדין בבחינת חוות דעת מקצועיות ובקביעת המשמורת והסדרי השהות

החלטה

לפניי בקשות רשות ערעור שהגישה באת כוח המבקשת ובעקבותיהן ולצידן בקשות לעיכוב ביצוע ההחלטות שבגינן הוגשו בקשות רשות הערעור – כולן החלטות של בית הדין הרבני האזורי ירושלים.

בקשות רשות הערעור נשלחו לידי באת כוח המשיב לתגובה. באת כוח המשיב הגישה את תגובתה לבית הדין ובה הביעה את התנגדותה לכל בקשות רשות הערעור ובסוף התגובה אף ביקשה כי בית הדין הגדול יחייב את המבקשת בהוצאות לדוגמה ובהוצאות שכר טרחת עורך דין.

הבקשות וסדרן

היות שמדובר בריבוי בקשות נערוך סדר בדברים ובתיקים שנפתחו על ידי באת כוח המבקשת.

תיק מס' 1166435/2 נפתח ביום ב' באייר תשע"ט (7.5.19) ועניינו בקשת רשות ערעור על החלטות בית הדין האזורי שניתנו ביום כ"ג בניסן תשע"ט (28.4.19) וביום ל' בניסן תשע"ט (5.5.19).

תיק מס' 1166435/4 נפתח בצמוד לתיק בקשת רשות הערעור הנ"ל ביום ב' באייר תשע"ט (7.5.19) ובו בקשה לעיכוב ביצוע החלטות בית הדין מיום כ"ג בניסן תשע"ט (28.4.19) ומיום ל' בניסן תשע"ט (5.5.19). (בתיק בקשת רשות הערעור אומנם הוזכרה בקשה לעיכוב ביצוע, אך הנוהל מחייב פתיחת תיק מיוחד לעיכוב ביצוע, וזה כאמור נפתח. אציין כי בתיק בקשת רשות הערעור הוסיפה באת כוח המבקשת בבקשה לעיכוב ביצוע גם את החלטת בית הדין האזורי מיום כ"ד באדר ב' בניסן תשע"ט (31.3.19), אשר בעניינה לא הוגשה כלל בקשת רשות ערעור.)

תיק זה של עיכוב ביצוע נסגר עקב החלטתי מיום ג' באייר תשע"ט (8.5.19) שבה נדחתה בקשת עיכוב הביצוע עקב התנהלות בלתי ראויה של באת כוח המבקשת אשר הגישה את הבקשה בעת ובעונה אחת הן לבית הדין האזורי והן לבית הדין הגדול. אומנם באת כוח המבקשת הגיבה על כך כמעין חצי התנצלות תוך שהיא מנסה ליתן הסבר אשר, בלשון המעטה, קשה מאוד לקבלו ותלתה את התנהלותה במשלוח בטעות, אך הדברים מורים שלא רק במשלוח

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

עסקינן אלא בפתיחת תיק מיוחד לעיכוב ביצוע בבית הדין הגדול בנוסף על תיק עיכוב ביצוע שנפתח בבית הדין האזורי. הליך זה אינו 'קורה בשגגה', ולפיכך הסבר זה אינו מקובל. גם תליית הדבר בהחלטת בית הדין האזורי – אין בה ממש, שהרי הטענה היא על עצם הגשת הבקשה בשני המקומות בעת בעונה אחת, גם אם כלל לא הייתה מתקבלת כל החלטה של בית הדין האזורי. מוטב היה פשוט לקום ולהתנצל ללא הסברים מלהתנצל בצירוף ניסיון לחפות על האמור בטעמים שונים.

תיק מס' 1166435/6 נפתח ביום כ"ה באייר תשע"ט (30.5.19) ובו בקשת רשות ערעור כנגד החלטת בית הדין האזורי שניתנה ביום כ"ד באייר תשע"ט (29.5.19). עוד 'הודיעה' באת כוח המבקשת כי בדעתה להגיש ערעור על החלטה נוספת שנתן בית הדין האזורי ביום י"ח באייר תשע"ט (23.5.19). לדעת באת כוח המבקשת לגבי החלטה זו זכותה להגיש ערעור בדין ולפיכך זמנה עימה. כבר עתה נאמר כי הבנה זו היא הבנה שגויה וכפי שיבואר להלן גם החלטה זו מיום י"ח באייר תשע"ט (23.5.19) אינה החלטה שאפשר לערער עליה שלא באמצעות הליך של הגשת בקשת רשות ערעור.

תיק מס' 1166435/5 נפתח ביום כ"ד באייר תשע"ט (29.5.19) ועניינו בבקשה לעיכוב ביצוע החלטת בית הדין האזורי שניתנה ביום כ"ד באייר תשע"ט (29.5.19). בהזמנות זו הכניסה באת כוח המבקשת גם את הבקשה הקודמת של עיכוב ביצוע ההחלטות של בית הדין האזורי מיום כ"ג בניסן תשע"ט (28.4.19) ומיום ל' בניסן תשע"ט (5.5.19), כשהיא מוסיפה גם את ההחלטה של בית הדין האזורי מיום י"ח באייר תשע"ט (23.5.19), שבגינה עדיין לא הגישה באת כוח המבקשת לא בקשת רשות ערעור ולא ערעור, ואת ההחלטה מיום כ"ד באייר תשע"ט (29.5.19). באת כוח המבקשת מזכירה גם בתיק זה כי בדעתה להגיש ערעור על שתי החלטות נוספות של בית הדין האזורי שניתנו ביום י"ח באייר תשע"ט (23.5.19) וביום כ"א באייר תשע"ט (26.5.19). עוד ציינה באת כוח המבקשת כי היא מבקשת עיכוב ביצוע גם כנגד החלטת בית הדין האזורי שחייבה את מרשתה ב'קנס כספי' [למעשה: הוצאות משפט] בסך 15,000 ש"ח.

דיון והכרעה

דין של בקשות רשות הערעור להידחות ובעקבותיהן בקשות עיכוב הביצוע.

נקדים: כידוע הזכות להגשת ערעור היא רק על פסק דין או החלטה סופיים המסיימים את העניין הנדון בתיק באופן שלא יינתן עוד פסק דין.

וכך מוגדר בתקנות הדיון (תקנה קלב (1)(2)):

(1) כל פסק דין וכל החלטה של בית דין הגומרת את הדיון באופן שלא יינתן עוד פסק דין, ניתנים לערעור לבית הדין הגדול.

(2) על פסק דין זמני או החלטת ביניים אין ערעור אלא לאחר קבלת רשות לערער מבית הדין הגדול.

על פי הקריטריון הנ"ל נוכל לבדוק אם ההחלטות מושאות בקשות רשות הערעור עומדות באמת מידה זו.

עוד נקדים שהחלטה של בית הדין האזורי שניתנה כמענה לבקשת סעד – ודאי שאין בה פסק דין סופי אלא לכל היותר סיוע מעשי למצב נתון. כמו כן, החלטה 'טכנית' לביצוע היא כמעמד נחות יותר, ובהחלטות כאלה על דרך הכלל לא תהיה כל התערבות של בית הדין הגדול כל עוד אינן פורצות את גבול הסבירות. ודאי שבית הדין הגדול אינו אמור להתערב כלל בסדרי

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

העבודה של בית הדין האזורי, כגון בהחלטה של בית הדין האזורי אם לקיים דיון או לא לקיים, וכדומה. כל אלו הן בגדר 'אין צריך לומר' כי אינן בזכות הערעור.

נעבור אחת לאחת על החלטות בית הדין האזורי מושאות הערעור תוך בחינה מה היה המבוקש מבית הדין האזורי ומה הן ההוראות האופרטיביות עליהם החליט בית הדין האזורי.

ההחלטה שנתן בית הדין האזורי ביום כ"ג בניסן תשע"ט (28.4.19)

לפני בית הדין האזורי היו מונחות שתי בקשות שלגביהן התבקשו הוראותיו:

1. בקשת האם להארכת צו ההגנה להרחקת האב מהבת.

2. בקשת האב לקביעת מועד לדיון לאור התנהלות האם והחלטת בית המשפט.

הבקשה הראשונה עניינה בקשה לסעד זמני שיהווה פתרון זמני לחשש של המבקשת. ברור שבקשת סעד בצורה של צו הרחקה אינה פותרת את העניין הנדון בפני בית הדין שהוא שאלת המשמורת וסדרי השהות.

הבקשה השנייה עניינה בכלל בקשה של צד מהצדדים – קרי האב – כי ייקבע מועד לדיון בהפרת האם את סדרי השהות שקבע בית הדין. וכי החלטה על קיום או איקיום של דיון היא המביאה לידי גמר הדיון? זו בכלל סידור עבודה ביחס לתיק מסוים.

אכן, מה היו החלטותיו של בית הדין האזורי?

בית הדין קובע דיון מוקדם, בהרכב מלא, בנוכחות עובד סוציאלי משירותי הרווחה ב[...]

עד לדיון הבא, הסדרי השהות יתקיימו כפי החלטות בית הדין וכפי שהתקיימו עד פסח, וללא כל פיקוח.

מובן שבנסיבות תיק זה בית הדין לא נעתר לבקשת האם למתן צו הגנה להרחקת הבת מהאב.

בדיון שיתקיים ידון בית הדין בין השאר בפסיקת הוצאות משפט על האם על הרחקת הבת מהאב בחג הפסח, וכאמור בהחלטה המצוטטת מעלה, וכן ידון בשאלת משמורת הבת – אם להעבירה מהאם לאב, וכפי האמור בהחלטה המצוטטת למעלה.

ברור לכול שהחלטות על קיום דיון או על סדרי השהות זמניים עד לדיון אינן החלטות הגומרות את הדיון, אדרבה, הרי בית הדין מודיע על קיום דיון ועל תוכנו.

גם בנוגע להחלטה בעניין הארכת צו הרחקה – הרי אין חולק כי הוצאת צו הרחקה היא סעד קשה וכי מי שאמור לקבוע אם להשתמש בו או לא הוא אך ורק בית הדין שהיו לפניו כל העובדות. בית הדין הגדול אינו דן בבירור העובדות, בזה הוא נסמך על העובדות מפי בית הדין האזורי. הוצאת צו הרחקה נגד אדם מחייבת דיון ובירור עובדתי, והזירה לכך היא בית הדין האזורי ולא בית הדין הגדול שכאמור אין בנוי לכך ואינו אמור לעסוק בכך (ראה תקנה קלו). לפיכך, מראש הציפיות לכך שבית הדין הגדול יעשה את העבודה ויטיל צו הרחקה על צד מסוים, היו שלא במקומן.

אין כל מקום להתערבות בית הדין הגדול החלטות מעין אלו, ומלכתחילה לא היה מקום כלל להגשת בקשת רשות הערעור.

אם כן, המסקנה היא ברורה: בקשת רשות הערעור נדחית.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ההחלטה שנתן בית הדין האזורי ביום ל' בניסן תשע"ט (5.5.19).

לפני בית הדין האזורי עמדה בקשת האב לקביעה ספציפית של סדרי השהות ביום העצמאות. האב ביקש שמאחר שיום העצמאות חל ביום חמישי, שהוא היום הקבוע שבו הבת אצל האב, והשבת הסמוכה היא השבת שבה אמורה הבת להיות אצל האב תישאר הבת כבר מיום חמישי עד אחר השבת. זאת במקום להחזיר את הבת ביום חמישי בערב לידי האם ולשוב ולקחתה לבית האב למוחרת ביום שישי עד אחר השבת. האם התנגדה ודרשה שהבת תוחזר אליה ביום חמישי כדי שתוכל ללכת ביום שישי לגן הילדים. על פי נתונים אלו על בית הדין ליתן הוראה מה לדעתו עדיף לטובת הבת, כאשר כאמור מדובר על ימי חמישי ושבת מסוימים. בעצם נדרשת הכרעה טכנית של סידור הסדר שהות הנוגע ליום מסוים.

מה הייתה החלטת בית הדין האזורי?

לאחר העיון בעמדת שני הצדדים, בית הדין מחליט לאשר את בקשת האב להסדרי השהות רצופים מיום העצמאות ועד לאחר השבת. בית הדין רואה בכך בקשה הגיונית, שלא להטריח את ההורים ואת הבת לשוב לבית האם ביום חמישי בערב ולשוב לאב ביום שישי פעם נוספת. בית הדין אינו רואה במסגרת הגן (ביום שישי) חשיבות יותר מאשר שהותה של הבת עם אביה. בית הדין סבור כי החלטה זו להסדרי השהות רצופים מיום עצמאות ועד לאחר שבת, משרתת את טובת הבת.

שוב, לפנינו שאלה טכנית באשר לביקור מסוים. בית הדין הגדול אינו יכול ואינו אמור להתערב כלל בשיקול דעתו של בית הדין האזורי שהרי אין בית הדין הגדול עוסק בבירור עובדתי אלא מקבל את נתוני העובדות מתוך התיק האזורי, הפרוטוקולים וההחלטות. וכי מה מצופה מבית הדין הגדול, שהוא יחליט על דרך ביצוע של ביקור מסוים? כאמור אין בית הדין הגדול והוא גם אינו אמור לברר את כל העובדות עד להחלטה ביצועית ברזולוציה כזו.

נוסיף עוד כי גם בהבעת דעתו העקרונית של בית הדין כפי שנכתבה בהחלטה מיום ל' בניסן תשע"ט (5.5.19), לאמור "ראוי שהאב יקבל 'העדפה מתקנת' בהסדרי השהות לאור ביקורים שנמנעו ממנו בעבר", ציין בית הדין האזורי כי אין באמירה זו חידוש שכן כבר בהחלטתו מיום 13.1.19 נכתבו הדברים בצורה מפורשת (סעיף ח מההחלטה הנ"ל). מאחר שכך הרי שבוודאי אין כל מקום לבוא לאחר חמישה חודשים ולהעלות עניין זה לערעור או לבקשת רשות ערעור.

מסקנה: בקשת רשות הערעור נדחית.

ההחלטה שנתן בית הדין האזורי ביום כ"ד באייר תשע"ט (29.5.19)

לבית הדין האזורי הוגשה בקשת האב לחידוש ההסדר שלפיו שוהה הבת בסופי שבוע בביתו של האב. ספציפית ביקש האב שהדבר יבוצע כבר החל מהשבת הקרובה (אז) שבת פרשת 'במדבר' וכן לגבי שבת וחג השבועות שלאחר מכן. האם התנגדה לכך ולמעשה חזרה על טענותיה באשר לחששה מפגיעה בבת.

בית הדין האזורי החליט:

לאור כל האמור ולאור העובדה כי האם גרמה בתלונתה למשטרת ישראל כנגד האב להרחקת הבת ממנו לחמישה ימים, כולל הפסד שבת שעברה שבה לא פגש בבת בשל תלונה זו וכולל מניעת הסדרי השהות של האב עם הבת בימות הפסח, בית הדין מחליט לאמץ את בקשת האב בחלקה וקובע כי מלבד הסדרי השהות שבאמצע השבוע, הבת תהיה עם האב בשבת הקרובה

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

(פרשת במדבר) – מיום שישי כ"ו באייר תשע"ט (31.5.19) בשעה 14:00, שאז יאסוף אותה מבית האם, עד ליום ראשון כ"ח באייר תשע"ט (2.6.19) שבו ייקחנה ישירות למטפלת הרגשית [...] בשעה 15:00, יאספה מהמטפלת הרגשית בשעה 16:00 וישיבה לבית האם עד לשעה 16:30.

כן קובע בית הדין כי הבת תהיה עם האב בחג השבועות ובשבת הצמודה לו לפניו, החל מיום שישי ד' בסיוון תשע"ט (7.6.19) בשעה 14:00, ועד ליום שני ז' בסיוון תשע"ט (10.6.19) בשעה 18:00.

בית הדין סבור כי החלטה זו משרתת את טובת הבת, וכפי שהורחב בהחלטות קודמות (מהימים האחרונים) שבת"ק.

שוב עסקינן בסידור הסדר שהות המכוון לזמן וליום מסוימים. בית הדין האזורי קבע הסדר מסוים לימים אלו. אין זו החלטה המסיימת עניין וממילא אינה בגדר החלטה שניתן לערער עליה בזכות. ומילתנו בעניין זה כבר אמורה לעיל.

מסקנה: בקשת רשות הערעור נדחית.

בקשות עיכוב הביצוע

במצב זה שבו נדחו כל בקשות רשות הערעור ברור שאין כל מקום לעיכוב ביצוע, שהרי מטרתו של עיכוב ביצוע הוא השארת המצב הקיים עד לביטול הערעור. משנדחתה האפשרות לשמיעת הערעור אין מקום לעיכוב הביצוע.

התערבות בית הדין הגדול בהחלטות ממוקדות בעניין הסדרי שהות מסוימים וזמניים
נוסיף עוד:

הדברים הנ"ל נכתבו לגבי כל החלטה של בית הדין האזורי בנושא הסדרי שהות זמניים וספציפיים כאשר שאלת המשמורת עדיין לא הוכרעה סופית וממילא כל החלטה בעניין הסדרי שהות אין בה כדי להוות החלטה המסיימת את הדיון שאחריה לא יינתן פסק דין.

ככלל, נדיר – אם בכלל קורה – שבית הדין הגדול מחליט להכניס את ראשו בערעור על החלטות מעין הנ"ל המתייחסות לסידור טכני של ביקור זה או אחר. בית הדין הגדול יזקק לעניין רק אם יהיה סבור כי המדובר בטעות קיצונית בשיקול הדעת של בית הדין האזורי אשר בסבירות ראויה תגרום לנזק בלתי הפיך לקטין. גם אז, כאשר יעשה זאת בית הדין, עליו לבחון לא אם היו עובדות כאלו או לא היו, אלא אם במצב הנתונים והעובדות שהיו בפני בית הדין האזורי, אכן הפעיל בית הדין שיקול דעת סביר בקבלת החלטתו. כל עוד לא יהא בית הדין הגדול סבור כי שיקול הדעת בקביעת הסדר שהות מסוים או לקבלת סעד מסוים, היה בלתי סביר בעליל, לא יתערב בית הדין הגדול כלל בהחלטות מסוג זה של בית הדין האזורי.

גם בתיקים שלפנינו עתה, הרי שעל פי כל הנתונים עליהם הצביע בית הדין הרי שבית הדין האזורי פעל בסבירות הראויה ויותר מכך, בסבירות הנדרשת ממנו בנתונים אלו. אין בית הדין הגדול אמור ואינו יכול לקבוע לגבי עובדות אם היו או לא היו. יתרה מכך, על פי הנתונים שהציג בית הדין האזורי, לא זו בלבד שהיה בית הדין האזורי רשאי ליתן החלטה כפי שנתן אלא מעבר לכך: הייתה זו חובה ברורה על בית הדין האזורי להחליט כפי שהחליט, כל עוד סבור בית הדין האזורי כי טובת הקטין תינזק אם לא יבוצעו ההסדרים כפי שהחליט בית הדין האזורי. המבקשת חלוקה על תפיסת בית הדין האזורי משום שהיא חולקת עובדתית על בית הדין האזורי

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

– ויותר נכון: היא חולקת בפרשנות של אירוע מסוים. כאמור בית הדין האזורי הוא מי שהכלים בידי לבחון את העובדות ולא בית הדין הגדול.

תפקיד בית הדין בבחינת חוות הדעת המקצועיות ובקביעת המשמורת והסדרי השהות ועוד נוסיף:

כידוע, בית הדין הרבני – התמחותו ומומחיותו הן בשדה ההלכתי והמשפטי בנושאים שעליו ליתן בהם את הכרעתו ופסיקתו. כאשר מגיע בית הדין לעניין שבו אולי יכול הוא לתרום מניסיונו ומחכמתו אך העניין אינו בתחום התמחותו ומקצועו, הרי שהוא פונה אל המומחים: כך הוא לגבי כל בירור בשטח הרפואי, אז פונה בית הדין הרבני לרופא מומחה שייתן חוות דעת רפואית, וכך הוא הדבר לגבי הסתייעות במומחים בשטח בחינת טובת הילד כאשר עומדת שאלה כזו בפני בית הדין הרבני והצדדים חלוקים בה. אומנם ההחלטה בסופו של יום היא בידי בית הדין הרבני אך המומחים – העובדים הסוציאליים – הם בגדר עובד של בית הדין (officer of court). לבית הדין הרבני יש את התרשמותו האישית מתוך הדיונים שהיו לפניו ויש לו גם את המסקנה שאליה היה הוא מגיע, אך הוא פונה למומחים בשטח שדעתם היא מקצועית כדי לקבל מהם חוות דעת מקצועית. אם אכן תואמת גישת המומחים את התרשמות בית הדין הרי שבית הדין מאמץ את מסקנות המומחים ונותן להן תוקף של פסק דין. אם חוות הדעת מציגה גישה אחרת, הרי או שבית הדין מוצא בחוות דעת המומחים את הנקודות שבהן בית הדין לא צדק בהתרשמותו ושוב מאמץ את המלצות המומחים ולחילופין מברר שוב אצל המומחים, אם בכתב ואם בהופעה בבית הדין, את הנקודות שאינן ברורות לו. בית הדין הוא הסוברני להחליט אם ליתן החלטה כפי דעתו הוא או לקבל את דעת המומחים.

ומכאן למקרה שלפנינו:

לאחר שבית הדין האזורי שמע היטב את כל הצדדים ובאי כוחם ובחן בפועל את כל שהעלתה המערערת לפניו באשר לחששות שהביעה האם מהתנהגותו של האב. הבחינה נעשתה במקביל גם על ידי משטרת ישראל. גם המשטרה לא העלתה בבירורה כל נתון היכול להצביע על יסוד לחששות שהעלתה האם. בלשון בית הדין האזורי "נתבררו אלו כתלונות שוא שהגישה האם נגד בעלה לשעבר". המומחים – קרי: העובדים הסוציאליים ופקידי הסעד לנוער, לרבות כינוסה של וועדת תסקירים – גם הם תמכו בעמדה זו של בית הדין האזורי כי התלונות הן תלונות שוא וכי הילדה מספרת את שאימה הכתיבה לה ובלשון בית הדין "מדוברת מגרונה של האם" ומפחדת מאימה. כך בנה לעצמו, ובצדק, בית הדין האזורי את עמדתו שבה החזיק, עמדה זו רק קיבלה חיזוק ואימות מפי המומחים. יצוין כי בית הדין לא חסך כל מאמץ וזימן לעדות את העובדים הסוציאליים לדיון בבית הדין.

דווקא מפני רגישות העניין, חש בית הדין האזורי כי הנזק שייגרם לבת יהיה אם לא יקוימו הסדרי השהות ויימנע מן הבת להיות אצל האב בסופי שבוע. במצב זה לא זו בלבד שהיה בית הדין רשאי לקבל את החלטתו כפי שקיבל, אלא חובתו הייתה לנהוג כך. בית הדין הוא האחראי לטובת הבת ועליו לעמוד על המשמר מכל פגיעה בבת כפי שהוא רואה אותה, ולא כפי שצד מן הצדדים רואה אותה שאינו יכול להיות אובייקטיבי. בית הדין פעל היטב במסגרת האחריות המוטלת על כתפיו לשלומה וטובתה של הבת. מכל התנהלות התיק בבית הדין האזורי כי בית הדין לקח על עצמו את האחריות המוטלת עליו בעניינים כה רגישים ופעל בזהירות וברגישות הנדרשת ולמעלה מכך.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

על דרך הכלל באשר להחלטות של בית הדין האזורי בעניין הסדרי שהות כאשר מונחות לפניו המלצות הצוות המקצועי שבחן את טובת הילד, החלטות על אימוץ המלצות הן קצרות.

אין זה מטעם שבית הדין משמש 'חותמת גומי' לא ולא! אלא מפני שכפי שביארנו לעיל לבית הדין יש את התרשמותו הוא המבוססת על ניסיונו הרב. כאשר מקבל בית הדין הרבני את חוות דעת המומחים התומכת בגישתו הוא הרי שהחלטה לאמץ את המלצות המומחים היא מתבקשת מאליה ואינה זקקת נימוקים. לפיכך, נמצא החלטות רבות של בתי הדין האזוריים האומרות "הוגשה לבית הדין חוות דעת העו"ס ובה המלצות צוות הרווחה לרבות מתן המלצות על הסדרי השהות. בית הדין מאמץ את ההמלצות ונותן להם תוקף של פסק דין", וכדומה.

ולמרות זאת בצעד שונה מהמקובל ודי נדיר, ראינו בתיק זה תופעה שונה לטובה:

כל החלטות בית הדין האזורי בעניין הסדרי השהות לגבי כל בקשה שהונחה לפני בית הדין האזורי – וכאלו לא חסרו, היו בקשות למכביר בתיק זה – נומקו היטב בהרחבה רבה תוך שבית הדין מסתמך על העובדות כפי שרואה אותן בית הדין. ההחלטות נבנו ממסד ועד טפחות ונכתבו באופן של דבר דבור על אופניו. נראים הדברים כי מפני רגישות העניין טרח בית הדין בכתיבתן של החלטות רבות בהרחבה ולא חסך כל טרחה כדי להוציא מתחת ידו החלטות מנומקות וברורות היטב.

ניכרים הדברים שלא זו בלבד שבית הדין האזורי מצוי בכל פרט ופרט שבתיק זה אלא הרבה מעבר לכך: בית הדין האזורי "מונח" בתוך התיק ו"חי" אותו. הדברים מראים כי תיק זה לא מש משולחן בית הדין האזורי ולמעשה אין שבוע שבו לא מגישה באת כוח המבקשת בקשה נוספת אחת לפחות. למרות כן, החלטות ניתנו כולן במהירות המרבית והכול מתוך ראיית טובת הבת והאחריות של בית הדין האזורי מפני כל נזק שעלול להיגרם לה.

בית הדין האזורי מטיל צל כבד מאוד על התנהגותה והתנהלותה של האם וקובע כי בכך היא פוגעת פגיעה קשה בבת, וכי מטרתה של האם בהגשת התלונות היא להרחיק את האב מהבת. בית הדין האזורי אף קובע כי "כי האם מנסה פעם אחר פעם לחבל בקשר שבין האב לבת" וכן כי "האם מעלילה על האב עלילות שווא". ברור שבמצב זה החובה על בית הדין האזורי לצאת להגנת הבת.

לאחר שעמדת בית הדין האזורי כאמור לעיל קיבל חיזוק מחוות דעת המומחים, הרי שמתבקשות מאליהן החלטות בית הדין האזורי כפי שהחליט באשר להסדרי השהות.

במצב זה, אל לו לבית הדין הגדול להתערב כלל בכך אלא להשאיר את ההחלטות כפי שהיו: כל בקשות רשות הערעור נדחות.

ההחלטות מיום י"ח באייר תשע"ט (23.5.19) ומיום כ"א באייר תשע"ט (26.5.19) וההודעה בדבר הכוונה לערער עליהן

בתיק 1166435/6 'הודיעה' באת כוח האם כי בדעתה להגיש ערעור כנגד ההחלטות אלו:

ביום י"ח באייר תשע"ט (23.5.19) ניתנו שתי החלטות. בכ"א באייר תשע"ט (26.5.19) ניתנה החלטה אחת. בהחלטה מיום י"ח באייר תשע"ט (23.5.19) נדרש בית הדין בדיון לדון בשתי נקודות: האחת, פסיקה של הוצאות משפט כנגד האם בגין הפרת החלטות של בית הדין האזורי במניעתה את קיום החלטת בית הדין האזורי בעניין הסדרי השהות של הבת אצל האב; והשנייה, העברת המשמורת הבת מהאם לאב בשל הפרות אלו.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

החייב בהוצאות המשפט

בהחלטה ארוכה ומנומקת המשתרעת על פני שלושה עשר עמודים העלה בית הדין את כל השתלשלות התיק וסקר את התנהלות האם – המבקשת בנוגע להחלטות בית הדין האזורי. בית הדין קבע כי למעשה האם הפרה במתכוון את החלטות בית הדין האזורי (עובדתית, האם הודתה בכך) והגרילה עשות בפנותה אל בית המשפט לענייני משפחה בחג הפסח כדי להוציא ממנו החלטה הפוכה מהחלטת בית הדין האזורי. העובדה כי הפרות האם את הסדרי השהות ואת ההחלטות המפורשות של בית הדין האזורי בעניין זה נעשו יותר מפעם אחת הביאה את בית הדין האזורי להחלטה המתבקשת כי מטרתה של האם היא אחת למנוע מהאב קשר עם הבת ולא כל נימוק אחר לרבות ה'כיסוי' בטענתה על חששותיה, שנבדקו ב'שני סיבובים' ולא נמצאו מבוססים. בית הדין האזורי הדגיש כי האם הותרתה בעבר שבית הדין יטיל עליה חיוב בסך של 15,000 ש"ח כל עוד תמשיך להפר. למרות כן ולאחר שכבר הותרתה במפורש על כך המשיכה האם בהפרות של החלטות בית הדין האזורי. ועל כך כותב בית הדין בהחלטתו מיום י"ח באייר תשע"ט (23.5.19):

משכך, לאור כל האמור ולאור הפרת האם החלטות בית הדין באשר להסדרי שהות בין האב לבת, בית הדין מחליט לחייב את האם בהוצאות משפט בסך 15,000 ש"ח לטובת אוצר המדינה, בגין הטרחת המערכת לחינם זמן רב. נזכיר: בית דין זה קיים כמה דיונים בטענות האם לפגיעת האב מינית בבת, וכן הוציא מספר רב של החלטות באשר לכך. אולם מתברר פעם אחר פעם כי האם פועלת על דעת עצמה, אינה מקיימת החלטות שיפוטיות, ומנסה ליצור ניכור בין האב לבת, חרף החלטות בית הדין וחרף הטיפול האינטנסיבי של בית דין זה בתיק זה.

נזכיר כי במסגרת החלטת בית הדין המצוטטת מעלה מיום י"ג בניסן תשע"ט (18.4.19) כבר הותרתה האם כי אם לא תקיים את החלטת בית הדין באשר להסדרי שהות, תחייב בהוצאות בסך הנ"ל, וראו האמור שם:

[...] יתברר כי האם הפרה את הסדרי השהות הנ"ל [...] מכל סיבה שהיא – בית הדין יבחן ליישם את הצעדים הבאים (במצטבר):

א. הטלת הוצאות משפט על האם שלא יפחתו מסך 15,000 ש"ח, בגין הטרחת המערכת לחינם עד כה [...]

האם, למרות ההתראה בפסיקת הוצאות בסך הנ"ל, בחרה במודע שלא לקיים את החלטת בית הדין, חרף ידיעה כי בשל כך ייתכן שתאלץ לשלם את סך ההוצאות הנ"ל.

הווה אומר: ההחלטה להטיל על האם הוצאות ניתנה עקב הפרתה את החלטות בית הדין האזורי והטרחתה אותו, וכזרז וכמאיץ למנוע מהאם כל הפרה נוספת בעתיד ולמעשה היא בבחינת סעד שיש בו גם למנוע מהאם לחבל בקשר שבין האב לבת. וודאי שהחלטה כזו של הטלת הוצאות משפט אינה באה לסיים כלל את הדיון, שהרי אין בינה לבין פסק הדין הסופי בעניין משמורת והסדרים קבועים ולא כלום. ההחלטה היא במישור שבין בית הדין האזורי והחלטותיו לבין התנהלות האם בנוגע להחלטות אלו – הפרה וגרירה שוב ושוב ללא כל הצדקה את בית הדין לדיון בהפרות ללא כל צורך ענייני. בית הדין האזורי בחר לאכוף את ביצוע החלטותיו וזאת מתוך הבנתו שרק כך תציית האם להחלטות אלו. לפיכך, ברור לכול שאין המדובר בהחלטה שהיא ברת ערעור בזכות אלא לכל היותר בערעור ברשות. ואף שזה כמו זה לא הוגש בפני בית הדין הגדול הרי שהודעתה וקביעתה של באת כוח האם כאילו מדובר בערעור

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

בזכות, היא קביעה על דעתה בלבד שאינה עומדת במבחן המשפטי וודאי שאינה מחייבו את בית הדין הגדול.

שאלת העברת משמורת הבת

באשר לנקודה השנייה שאליה נדרש בית הדין, העברת המשמורת, למעשה לא שינה בית הדין כעת את המצב הקיים, וכה כתב בית הדין בהחלטתו הנ"ל:

באשר למשמורת הבת: דיון זה אומנם נקבע אף בשאלת משמורת הבת לאור הממצאים העולים כי האם מנסה להרחיק את הבת מהאב. ברם לאור המלצת העובדים הסוציאליים שהשתפו בדיון [...] להמתין בשלב זה ולבחון את התנהלות האם מכאן ולהבא, בית הדין אינו מחליט כיום על העברת משמורת. ברם, לאור אמירות העובדים הסוציאליים הנ"ל כאמור לעיל, בית הדין מתרה באם כי במידה והיא תמשיך להערים קשיים על מפגשי האב עם הבת, בית הדין ישקול קיום דיון נוסף בסוגיה זו, תוך בחינת מחודשת להעברת המשמורת.

ברור הוא כי לעת הזאת אין על מה לערער בנושא זה, כאשר הדיון לגופה של בקשה עדיין לא התקיים ואין כל החלטה.

בקשת עיכוב הביצוע לגבי תשלום ההוצאות – שיקולים עקרוניים לדיון בבקשות עיכוב ביצוע

לעניין בקשת עיכוב הביצוע שהגישה באת כוח המבקשת על החלטה זו של תשלום 15,000 ש"ח הרי שגם ללא הדברים שנכתבו לעיל ביחס לאפשרות הערעור, בקשת עיכוב הביצוע נדחתה.

כידוע, אין הגשת ערעור מעכבת את ביצוע פסק הדין (תקנה קמו(1)). הנחת החוק והתקנות רואה את פסק הדין שניתן כתקף לכל דבר ועניין לרבות ביצועו כל עוד לא הוכרע על ידי ערכאת הערעור לקבל את הערעור.

ההיגיון המשפטי הוא כי אין לעכב את גלגלי הצדק ולמנוע מהזוכה את המגיע לו על פי פסק דין של ערכאה שיפוטית.

הליך 'עיכוב ביצוע' הוא כלי שבמהותו מעכב את הליכי הצדק ונועד לשימוש רק באחד משני התנאים: ביצוע ההחלטה יאיין את הערעור וימנע את האפשרות להגשת ערעור, או שביצוע פסה"ד יביא שייגרם נזק בלתי-הפיך. לפיכך, השימוש בכלי זה של עיכוב ביצוע ייעשה במשורה ורק במקרים הנ"ל. ככלל, חיובי ממון אינם בלתי הפיכים וכל פעולה כספית ניתנת להחזרה למקומה.

התנאים הנ"ל אינם נמצאים במקרה שלפנינו. וודאי שאין כלל מקום לשימוש בהליך זה במקום שבו עיכוב הביצוע יכול להביא לפגיעה בקטין, קרי: בבת.

גם לפיכך נדחתה בקשת עיכוב הביצוע לגבי החלטה הנ"ל.

איהגשת הערעור או בקשת רשות הערעור בפועל והנגזר ממנה

משבפועל לא הוגש ערעור ולא בקשת רשות ערעור ביחס להחלטות הנ"ל של בית הדין האזורי מיום י"ח באייר תשע"ט (23.5.19) ומיום כ"א באייר תשע"ט (26.5.19), אין מקום שתינתן החלטה על ידי לעת הזאת בעניין קבלת בקשת רשות הערעור או דחייתה.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

'נתון חדש' ובקשה לעיכוב ביצועה של החלטה נוספת

תוך כדי כתיבתה של החלטה זו הכניסה האם אתמול, בא' בסיוון תשע"ט (4.6.19), אל תיק בית הדין הגדול בקשה דחופה לעיכוב הביצוע של החלטת בית הדין האזורי מיום כ"ד באייר תשע"ט (29.5.19) ביחס להוראה של בית הדין האזורי כי בשבת הסמוכה לשבועות ובשבועות תהא הבת אצל האב.

לדברי האם, לאחר שהבת שהתה בשבת 'במדבר' אצל האב אירע אירוע שלדעת האם יש בו חשש גדול לפגיעה של האב בבת. האם מסתמכת על דברי הגנת של הבת שלדברי האם סיפרה שהבת סיפרה לה שהאב פגע בה. בעקבות כך הגישה האם תלונה במשטרה כנגד האב. בעקבות נתון חדש זה, דורשת באת כוח האם את עיכוב הביצוע של החלטה על שהיית הבת צל האב בשבת ובשבועות.

גם בהליך רגיל בנוגע לכל החלטה של בית הדין האזורי שמי מהצדדים רוצה להגיש בקשת עיכוב ביצוע כנגדה – עליו לפנות תחילה אל בית הדין האזורי ורק לאחר שנדחתה בקשתו בבית הדין האזורי או שבית הדין האזורי לא השיב כלל תוך שלושה ימים על הבקשה, רק אז, אפשר לפנות תוך כדי הגשת ערעור אל בית הדין הגדול בבקשה לעיכוב ביצוע – ראה תקנה קמו(2).

אך גם לו היינו מוותרים במקרה זה על הפרוצדורה, הרי שבמקרה שלפנינו כלל לא היה 'נתון חדש' זה שהגישה האם ואשר הוא הבסיס החדש לבקשה לעיכוב ביצוע לפני בית הדין האזורי, ולא ניתנה כל החלטה של בית הדין האזורי בעניין הסדרי השהות לאחר הצגת נתון חדש זה. בהעדר כל החלטה אין מקום לערעור לבית הדין הגדול בנתונים שלא היו בפני בית הדין האזורי, ראה תקנה קלו: "אין ערעור על יסוד נסיבות שנתעוררו אחרי סיום הדיון או על פי הוכחות או עובדות אשר לא הובאו בפני בית הדין הפוסק."

במקרה שלפנינו לא היה נתון זה בפני בית הדין האזורי עת כתב את החלטתו הקובעת את הסדרי השהות. ייתכן שאולי היה כותב החלטה שונה וייתכן שלא היה מתחשב בכך. מכל מקום הערכאה השיפוטית לכך אינה בפני בית הדין הגדול אלא בפני בית הדין האזורי, ולדעתי תוך שימוש בתקנה קכט(1) האומרת: "בעל דין זכאי בכל זמן לבקש דיון מחדש מבית הדין שדן בעניינו על סמך טענות עובדתיות או ראיות חדשות שלא היו ידועות לו בדיון הקודם."

אומנם הנוגע אלינו בשעה זו הוא הבקשה של האם לעיכוב הביצוע של החלטה הקובעת את שהיית הבת בשבת ובשבועות, ונראה כי ניתן להגישה לבית הדין האזורי גם באופן ישיר לתיק הקיים, כבקשה חדשה לעיכוב ביצוע, ולו מהסיבה של מידע חדש שבידי האם.

לפיכך, ככל שהאם ובאת כוחה עומדות על בקשתן לביטול החלטה ביחס לשבת וחג השבועות או לעיכוב ביצועה עקב הנתון החדש, עליה לפנות כבר מחר בבוקר אל בית הדין האזורי ולהציג לפניו את הנתון החדש כדי שיכריע בשאלה אם החלטתו משתנה בעקבות כך או היא עומדת בעינה.

החלטתי זו מהווה הוראה לבית הדין האזורי, כי בנסיבות רגישות אלו בנושא זה שהעלתה האם בנושא שהיית הבת, אם וכאשר תפנה האם אל בית הדין האזורי בבקשה לעיכוב ביצוע השהות בחג השבועות יהא על בית הדין האזורי ליתן החלטה מיידית שהרי בצוק העיתים עסקינן.

סיכום ההחלטה ומתן הוראות

על פי כל האמור מוחלט:

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

- א. כל בקשות רשות הערעור שהגישה באת כוח המבקשת בתיקים השונים נדחות.
- ב. כל הבקשות לעיכוב ביצוע שהגישה באת כוח המבקשת בתיקים השונים נדחות.
- ג. כל התיקים הן של בקשות רשות הערעור והן של בקשות עיכוב ביצוע, נסגרים.
- ד. בנסיבות רגישות העניין בית הדין נמנע מלהטיל על המבקשת הוצאות בגין ההליכים שהגישה לפניו ושנדחו.
- ה. לגבי נתונים חדשים שביד האם, לדבריה, עליה לפנות בבקשה בכתב ולהגישה אל בית הדין האזורי כבר מחר, ביום חמישי ג' בסיון תשע"ט (6.6.19), בבוקר. מפני הזמן הדוחק מתבקש בית הדין האזורי להתייחס לבקשה – ככל שתובא זאת בפניו – וליתן את החלטתו בעניין כבר מחר.
- ו. החלטה זו מותרת בפרסום בהשמטת פרטים מזהים.

ניתן ביום ב' בסיון התשע"ט (5.6.2019).

הרב אליהו הישריק

עותק זה עשוי להכיל שינויי ותיקוני עריכה